

KULTURPOLITISKT RESULTAT

FÖR MANDATPERIODEN 2014–2018

**En politik för frihet och föränderlighet
och mer kultur till fler**

**90 kulturpolitiska reformer
med Miljöpartiet de gröna i regering**

INNEHÅLL

Kulturpolitikens övergripande infrastruktur	3
Bibliotek	3
Läsfrämjande	4
Kulturskolan	4
Kultur i skolan	5
Konstnärernas villkor	5
Museer och kulturarv	6
Arkitektur och gestaltad livsmiljö	6
Det samiska folkets och de nationella minoriteternas kultur	7
En mångfald av starka och oberoende medier i hela landet	7
Filmpolitik	8
Medie- och informationskunnighet och digitalisering	9
Kulturpolitiska propositioner	10

KULTURPOLITIKENS ÖVERGRIPANDE INFRASTRUKTUR

- Kulturbudgeten har ökat med nästan 1,6 miljarder under mandatperioden. Det är den högsta siffran någonsin för kulturbudgeten, både räknat i reda pengar och som kulturens andel av den totala statsbudgeten. Anslagen till kultursamverkansmodellen har stärkts i flera steg. Efter de borgerliga partiernas neddragning 2014 har både tillfälliga och permanenta medel tillförts modellen.
- Kultursamverkansmodellen har justerats för att bättre möta kulturlivets behov, t.ex. genom att bild- och formkonstområdet nu innefattas i modellen. De regionala museernas kulturmiljöarbete kan nu också få stöd från modellen. Inom ramen för landsbygdspolitiken kommer modellen att förstärkas ytterligare under nästa mandatperiod.
- En satsning på stärkt scenkonst i hela landet har genomförts i syfte att säkerställa ett brett utbud av musik av hög kvalitet och god tillgänglighet till musikverksamheter i hela landet.
- En samlad satsning på kultur i områden med socioekonomiska utmaningar har genomförts. Satsningen kallas Äga rum och är uppdelad i Kreativa platser och Konst händer. Satsningen omfattar totalt 130 miljoner kronor 2016-2018 och syftar till fler kulturella mötesplatser och ökat kulturellt deltagande i gränslandet mellan kulturliv och civilsamhälle.

- Unga Klara har fått uppdrag och finansiering för att verka som nationell teaterscen för barn och unga.
- Satsningar på digitala utsändningar av scenkonst syftar till att Operan, Dramaten och Riksteatern ska nå ut med sitt utbud till hela landet
- En arbetsgrupp för samverkan mellan kultur- och utbildningspolitiken har skapats inom regeringskansliet. I gruppen ingår företrädare för kultur- respektive utbildningsdepartementet.
- En åtgärdslista om tio steg för att komma till rätta med sexuella trakasserier inom kulturområdet har sjuösatts. Åtgärdslistan innehåller bl.a. mer resurser för att motverka diskriminering och bättre uppföljning av kulturinstitutionernas arbete med att förebygga och motverka sexuella trakasserier.
- Ett arbete har inletts för att hitta mer ändamålsenliga hyresmodeller för kulturinstitutionerna.
- En begravningspolitisk proposition har beslutats. I den framgår att metallföremål som inte förbränts vid kremering ska återvinnas genom materialåtervinning.

BIBLIOTEK

- Kungl. biblioteket har i uppdrag att lämna förslag till en nationell biblioteksstrategi. Syftet är att det ska finnas en biblioteksverksamhet av hög kvalitet i hela landet. I uppdraget ingår att göra en fördjupad omvärldsanalys för att belysa de utmaningar och möjligheter som biblioteksområdet står inför samt föreslå långsiktiga mål

och strategier för hela det allmänna biblioteksväsendet. KB har under perioden publicerat flera delrapporter och analyser. En slutredovisning lämnas till regeringen i mars 2019.

- Biblioteken förstärks med 250 miljoner kronor per år under perioden 2018-2020. Syftet är att öka utbudet av biblioteksverksamhet i hela landet. En del av satsningen, 25 miljoner kronor, tillförs kultursamverkansmodellen.
- Ett digitalt kompetenslyft genomförs av Kungl. biblioteket i syfte att bl.a. öka allmänhetens kunskap och förmåga avseende källkritik. Regeringen investerar 25 miljoner kronor per år i detta åren 2018-2020.
- Biblioteken har stärkts med 10,5 miljoner kronor för verksamhet riktad till nyanlända, bl.a. för inköp av litteratur på olika språk.
- Statens skolverk fördelar 30 miljoner kronor per år 2017-2019 till personalförstärkningar i Sveriges skolbibliotek.

LÄSFRÄMJANDE

- Läsdelegationen samlade aktörer från skola, kultur, idrott och föreningsliv i syfte att ta fram förslag om insatser för läsning i och utanför skolan. Syftet är att ge alla barn och unga likvärdiga förutsättningar för en fullgod läsförmåga och lustfyllda läsoplevelser. Delegationen lämnade sitt betänkande i juni 2018.
- Projektet Bokstart har utökats. Regeringen tillför 10 miljoner kronor årligen 2017-2020 till Kulturrådets

läsfrämjande insats Bokstart. Initiativet Bokstart är ett samarbete mellan barnhälsovård och folkbibliotek i syfte att stimulera små barns språkutveckling.

- Regeringen tillför 5 miljoner kronor årligen 2017-2020 för läsfrämjande insatser under skollov. För att stötta läsrörelsens initiativ "Läslov vecka 44" vill regeringen bland annat stödja läsfrämjande aktiviteter inför och under skollov.
- Fr.o.m. 2015 kan medel fördelas till läs- och litteraturfrämjande verksamheter inom ramen för kultursamverkansmodellen.
- Läsfrämjande insatser i förskolan har förstärkts. I vårpropositionen 2018 tillfördes Kulturrådet 50 miljoner kronor för läsfrämjande insatser och inköp av litteratur vid förskolor.

KULTURSKOLAN

- För första gången finns en samlad politik som syftar till att göra kulturskolan tillgänglig och likvärdig i hela landet. Ett nationellt mål för statens insatser för kulturskolan har inrättats.
- Ett nytt stöd om 100 miljoner kronor till år riktas till kulturskolan för att stärka tillgängligheten och bredda kulturskolans utbud i hela landet.
- Ett kulturskolecentrum har inrättats vid Kulturrådet. Centret har i uppdrag att arbeta med samverkan och kunskapsspridning inom kulturskoleväsendet som helhet.
- I satsningen Kulturskoleklivet investeras under 2018 först 25 miljoner kro-

nor och därefter 40 miljoner kronor per år för att skapa nya utbildningsvägar för arbete i kulturskolan.

KULTUR I SKOLAN

- Satsningen Skapande skola har stärkts och omfattar nu även förskolan till viss del.
- En proposition har lämnats till riksdagen för att estetiska ämnen ska bli obligatoriskt i alla gymnasieprogram. De borgerliga partierna och SD har dock avslagit förslaget.

KONSTNÄRERNAS VILLKOR

- Ett paket för den fria konsten har sjösatts. Det innebär att det fria kulturlivet har tillförts ytterligare 115 miljoner kronor per år. Stöden har höjts till enskilda konstnärer, fria grupper inom scenkonst, utställare och arrangörer, konsthallar, litteratur och kulturtidskrifter, konstnärlig gestaltning av offentliga miljöer och annat inom det fria kulturlivet.
- Biblioteksersättningen har höjts historiskt mycket två gånger om.
- En handlingsplan för bild- och formkonsten är beslutad. IV-ersättningen har stärkts.
- Scenkonstallianserna har förstärkts med 20 miljoner kronor per år.
- En konstnärspolitisk utredning har lämnat förslag om stärkta villkor för konstnärer och kulturskapare.
- Regeringen har vidtagit åtgärder för att stärka efterlevnaden av MU-avtalet.

Till exempel har regeringen justerat berörda regleringsbrev och riktlinjebeslut i detta syfte. Inom ramen för satsningen på den fria konsten har aktörer inom bild- och formkonstområdet tillförts pengar för att i högre grad kunna betala ersättningar enligt MU-avtalet.

- En översyn av fristadssystemet har genomförts. En följd av detta är bland annat att regeringen från 2018 öronmärker medel för en nationell fristadssamordnare.
- En handlingsplan (Till det fria ordets försvar) mot hot och hat mot konstnärer, journalister och förtroendevalda har beslutats.
- Ett rundabordssamtal med aktörer från hela den upphovsrättsliga näringskedjan har enats om en uppförandekod i syfte att minska den olagliga spridningen av upphovsrättskyddat material.
- Följerätten för bild och formkonstnärer har stärkts så att det ekonomiska värde som konstnärliga verk skapar i högre grad tillfaller konstnärer.
- En strategi för immateriella tillgångar har lanserats i syfte att värna tillväxt inom den kreativa sektorn och en tillgänglig kultur.
- Patent- och registreringsverket har tillförts 80 miljoner för att stärka medvetenheten om immaterialrätten och dess roll för tillväxt och innovation. I uppdraget ingår även att främja möjligheterna att på laglig väg ta del av digital kultur.
- En utredning har lämnat förslag om skärpta straffskalor för de allvarliga

former av upphovsintrång som sker i storskaligt och kommersiellt syfte.

- Regeringen deltar i arbetet med EU:s reviderade upphovsrättsdirektiv med utgångspunkt i att värna rättighetshavares intressen samtidigt som tillgången till digital kultur stärks. Det svenska systemet med avtalslicenser har värnats.

MUSEER OCH KULTURARV

- Från den 1 februari 2016 är det fri entré på statliga museer.
- En kulturarvpolitisk proposition har antagits. För första gången tas ett samlat grepp om kulturarvet som eget politikområde. En mer ändamålsenlig myndighetsstruktur har åstadkommits.
- En ny museilag har instiftats. Den stadgar museernas oberoende från politiken och stärker deras status som kunskapsinstitutioner. Museerna ska samverka så att föremål ska kunna ställas till varandras förfogande i hela landet.
- Anslagen till Statens museer för världskultur och till Statens historiska museer har ökat.
- Nationalmuseum har anslagits finansiering för etableringen av Nationalmuseum Norr.
- I februari 2017 öppnade nya Scenkonstmuseet i Stockholm. Det nya museet kopplar samman kulturarvet med det nyskapande kulturlivet inom musik, teater och dans.
- Det nyrenoverade Nationalmuseum står klart och öppnar i oktober 2018. En modern museibygnad har utveck-

lats med hjälp avancerad teknik och nya innovationer. Regeringen investerade 65 miljoner kronor under 2018 och ytterligare 42 miljoner tillförs från 2019.

- Regeringen har anslagit stöd för etableringen av ett demokrati- och migrationsmuseum i Malmö.
- Ett stöd till ett kunskapscentrum för arbetslivsmuseer har införts.
- Ett nytt bidrag till civila samhällets aktörer inom kulturarvsområdet har införts.
- Arbetet med kulturmiljöer har intensifierats. De statsbidrag som fördelas inom kultursamverkansmodellen avser numera även de regionala museernas kulturmiljöarbete. En strategi för kulturmiljöer har antagits och anslagen till kulturmiljövård har ökat.
- En utredning tittar på arkivsektorns förutsättningar i ett allt mer digitaliserat samhälle.
- Ambitionerna har ökat för digitaliseringen inom kulturarvssektorn. Riksantikvarieämbetet och Riksarkivet har särskilda uppdrag för att främja detta.
- Riksarkivets ska tillgängliggöra sin digitala arkivinformation som öppen data, d.v.s. utan avgift, en sorts "fri entré-reform" för forskning, och då särskilt släkt- och bygdeforskning.

ARKITEKTUR OCH GESTALTAD LIVSMILJÖ

- En proposition har beslutats, med syftet att stärka arkitektur, form och design, för en hållbar och attraktiv

gestaltad livsmiljö. I politiken ingår nationella mål samt flera nya myndighetsuppdrag för att främja arkitektur och en hållbar stadsutveckling.

- En förstärkt arkitekturfunktion har inrättats vid Boverket i syfte att bidra till hög arkitektonisk kvalitet i hela landet.
- En forskningsfunktion vid ArkDes har inrättats med uppdrag att studera och samla kunskap om hur bättre livsmiljöer kan nå fler och hur det påverkar enskilda människor och samhället som helhet.
- Ett nav för kunskapsutveckling för offentlig konst i gestaltning av gemensamma miljöer har skapats vid Statens Konstråd. Syftet är att stimulera att konst, arkitektur, form och design samspelar i ny- och ombyggnadsprocesser. Statens konstråd ska inom ramen för uppdraget stödja lokala fria konstaktörer.
- Stödet till aktörer för konstnärlig gestaltning har ökat, både inom ramen för politiken för gestaltad livsmiljö och inom satsningen på den fria konsten.

DET SAMISKA FOLKETS OCH DE NATIONELLA MINORITETERNAS KULTUR

- En permanent förstärkning av anslagen till det samiska folkets och de nationella minoriteternas kultur har genomförts. Syftet är att stärka förmedlingen av historia, språk och kultur. För första gången sedan 1993 har den samiska kulturen fått mer pengar. Bl.a. har Ájtte, svenskt fjäll- och samemuseum, anslagits mer medel.

Finlandsinstitutet har fått ett förnyat kulturförmedlingsstöd.

- Svenska filminstitutet har fått ökade medel för att bredda tillgången på de nationella minoritetsspråken.
- Judiska museet har fått stöd för sin nyetablering.

EN MÅNGFALD AV STARKA OCH OBEROENDE MEDIER I HELA LANDET

- Presstödssystemet har reformerats och blivit ett moderniserat mediestöd som syftar till att stimulera kvalitetsjournalistik i hela landet. Nya teknikneutrala stödformer införs och stödnivåerna i det befintliga drifts- och distributionsstöden höjs. Sammantaget ökar anslaget till mediestödet med 55 miljoner kronor 2019 och därtill därefter med ytterligare 55 miljoner kronor från 2020.
- Ett stöd för geografiska områden med svag journalistisk bevakning har införts. Ett nytt innovationsstöd ska stimulera omställning och teknikutveckling inom mediesektorn.
- Det befintliga presstödet har moderniserats så att mer pengar kommer medier runt hela landet till del.
- Reklamskatten för dagstidningar har avskaffats i syfte att främja kvalitetsjournalistik i hela landet.
- Momsen för digitala publikationer ska sänkas så snart EU-reglerna medger.
- En proposition har lämnats med förslag om ny finansiering av tv och radio i allmänhetens tjänst. Förslaget innebär att radio- och tv-avgiften avskaffas

- och ersätts av en individuell public service-avgift för dem med beskattningsbar inkomst.
- Förslag om hur public service oberoende kan stärkas har lämnats till riksdagen. Förslagen innebär längre tillståndsperioder, ett förtydligande om vad avgiftsmedel får användas till, en mer långsiktig medelstillelse och större självständighet för den s.k. Förvaltningsstiftelsen.
 - En utredning har tillsatts om huruvida public service oberoende kan stärkas genom ett grundlagsskydd.
 - Utredningen ska även titta på hur public service kan omfattas av en moderniserad reglering som möjliggör att material som publiceras på webben ska kunna tillgodoräknas och bli föremål för uppföljning. Det är viktigt att public service kan tillgodoräkna sig verksamhet på webben i utvärderingen av hur de uppfyllt sitt uppdrag. En moderniserad reglering gör också att publiceringar på webben kan anmälas till Granskningsnämnden på samma sätt som traditionella publiceringar.
 - En parlamentarisk kommitté har lämnat förslag om nya villkor för den kommande tillståndsperioden. Betänkandet innehåller bl.a. förslag om stärkt självständighet i förhållande till globala plattformar och ökad samverkan med kommersiella medieaktörer. Material som publiceras på webben ska även utan grundlagsändring kunna tillgodoräknas till viss del.
 - En utredning av radio- och tv-lagen har tillsatts, som bl.a. ska undersöka hur vissa aspekter av medieetiken kan hanteras av public service inom ramen för ett självregleringssystem.
 - Nya villkor för kommersiell radio har beslutats. Det innebär större konkurrens och mångfald inom den kommersiella radion och mer radioutbud till lyssnarna.
 - Regeringen har avvecklat den tidigare regeringens planer på att stänga FM-nätet och gå över till DAB-radio.
 - En handlingsplan mot hot och hat mot journalister har beslutats. Linnéuniversitetet har i uppdrag att utveckla stöd för journalister och redaktioner som utsätts för hot.
 - Den s.k. arvsynen för dagstidningar har lättats så att ansvariga utgivare endast kan hållas ansvariga ett år bak i tiden för material som finns på en dagstidnings webbplats.

FILMPOLITIK

- En omställning av filmpolitiken innebär att svensk film fått långsiktiga och stabila förutsättningar. Filmavtalet är avslutat och istället tar staten ett helhetsansvar för finansieringen av svensk film. Den nya modellen innebär mer pengar till svensk film och större inflytande till fler av branschens aktörer.
- Ett nytt biografstöd har inrättats som stöd till biografer på mindre orter och till filmfestivaler och filmföreningar.
- Avgiften för filmgranskning är avskaffad och den s.k. ledsagarregeln är utvidgad till att också gälla 15-årsgränsen. Detta innebär att fler unga får tillgång till mer film på bio.
- Satsningar på att bevara och tillgängliggöra filmarvet digitalt har ökat och permanentats.

- En utredning har lämnat förslag om hur produktionsincitament för film kan utformas.
- I samband med Ingmar Bergmans jubileumsår finansierar regeringen ett antal satsningar för att uppmärksamma Bergmans konstnärliga gärning.

MEDIE- OCH INFORMATIONS- KUNNIGHET OCH DIGITALISERING

- Statens medieråd har fått ökade resurser att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare
- Skrivningar om källkritik och digital kompetens har förtydligats i skolans läroplaner och examensmål. En ny digitaliseringsstrategi för skolväsendet visar hur kunskap om källkritik och digitala medier kan stärkas i undervisningen.
- Myndigheten för press, radio och tv har tillsammans med Statens medieråd kartlagt insatser för medie- och informationskunnighet och digital kompetens. Utifrån den har Nordicom tagit fram en fördjupad kunskapsöversikt. Regeringen tittar på möjligheten att ge en myndighet permanent samordnande uppdrag att arbeta långsiktigt med medie- och informationskunnighet.
- Regeringen har tillsatt en kommitté med uppdrag att arbeta med kunskap om hur digitala miljöer och desinformation påverkar demokratin och hur arbetet mot desinformation kan stärkas.
- Regeringen har beslutat om ett digitalt kompetenslyft inom biblioteksväsendet. Kungliga biblioteket har i uppdrag att genomföra en utbildning av landets folkbibliotekarier för att stärka deras kunskap om digitala medier. Syftet är att främja en ökad digital kompetens hos allmänheten.
- Stöd delas ut till ett antal aktörer som arbetar med digital kompetens och delaktighet.
- Regeringen har beslutat om en långsiktig digitaliseringsstrategi för att Sveriges digitaliseringspolitik ska bidra till ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling.
- Det straffrättsliga skyddet för den personliga integriteten har stärkts och moderniserats genom lagändringar som trädde i kraft den 1 januari 2018. Bland annat har det införts ett nytt brott: olaga integritetsintrång.

KULTURPOLITISKA PROPOSITIONER

2015

Styrelsen för Sveriges författarfond (prop. 2014/15:61)

Statens stöd till dagspressen (prop. 2014/15:88)

Överlämnande av allmänna handlingar för förvaring
(prop. 2014/15:117)

Några ändringar i radio- och tv-lagen (prop. 2014/15:118)

Ändringar i kulturmiljölagen (prop. 2015/16:6)

2016

Vissa begravningsfrågor (2015/16:95)

Mer film till fler - en sammanhållen filmpolitik
(prop. 2015/16:132)

En avgiftsfri filmgranskning och utvidgad ledsagarregel
(prop. 2016/17:35)

2017

Förstärkt skydd av kulturoegendom vid väpnad konflikt
och under ockupation (prop. 2016/17:109)

Kulturarvspolitik (prop. 2016/17:116)

Vissa frågor om kommersiell radio (prop. 2016/17:136)

Ändrade mediegrundlagar (prop. 2017/18:49)

Förstärkt följerrätt (prop. 2017/18:92)

2018

Politik för gestaltad livsmiljö (prop. 2017/18:110)

Journalistik i hela landet (prop. 2017/18:154)

En kommunal kulturskola för framtiden, en strategi för
de statliga insatserna (prop. 2017/18:164)

En stärkt minoritetspolitik (prop. 2017/18:199)

Långsiktig finansiering och stärkt oberoende för
public service (prop. 2017/18:261)